

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Søg

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Podcasts »](#)

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Dystopisk tristesse – Andrej Platonov UDGRAVNING TIL FUNDAMENT

Af

[Simon Holm Pedersen](#)

– 22. maj 2017 Arkiveret i: [Anmeldelser](#), [Roman](#), [Skønlitteratur](#)

Andrej Platonov giver i UDGRAVNING TIL FUNDAMENT et poetisk vrangbillede af historiske hændelser i Sovjetunionen ved hjælp af et unikt sprog.

Citat

Pigen spiste og lagde sig med ansigtet på Tjiklins mave. Hun var bleg af træthed, og da hun var slumret ind, omfavnede hun Tjiklin med den ene arm, som om han var hendes sædvanlige mor. Safronov, Vosjtjev og alle de andre jordarbejdere betragtede længe dette lille sovende væsen, som ville komme til at herske over deres grave og leve på en fredelig jord, propfuld af deres knogler. ”Kammerater!” begyndte Safronov at definere den fælles følelse. ”Foran os ligger den faktiske socialisme uden bevidsthed. Fra radioen og fra det øvrige kulturmateriale hører vi kun linjen, men vi har ikke noget, vi kan tage og føle på. Men her hviler skabelsens substans og partiets målsætning – et lille menneske, bestemt til at udgøre et verdenselement! For dets skyld må vi så omgående som muligt få gjort udgravningen færdig, så huset snarest kan forefindes, og børnepersonellet blive værnede mod vind og forkølelse af en stenmur!”

Virkeligheden kan godt føles lidt dystopisk i en tid med klimaforandringer og flygtningekrise. I Andrej Platonovs UDGRAVNING TIL FUNDAMENT kan man forvisse sig om, at det måske altid har været sådan. Platonovs roman er en grotesk forvrængning af de tiltag, der blev sat i værk for at kollektivisere landbruget i Sovjetunionen i årene omkring 1930, hvor den også er skrevet.

Det drejer sig så at sige om forberedelserne til en utopi – det socialistiske paradis – og det er først og fremmest rigtig trist. Alle karaktererne, fra grubleren Vosjtjev til den selvmordstruede ingeniør Prusjevskij, er ramt af en afgrundsdyb tristesse, hvor deres liv er sat på standby, mens de venter på socialismen. De arbejder alle for dens komme, og i første omgang koncentrerer de sig om udgravningen til et fællesproletarisk hus’ fundament. Her skal alle arbejderne bo. Arbejdet med denne udgravning er som resten af bogen fortalt i et egensindigt sprog:

– Om morgenen hamrede et eller andet instinkt Vosjtjev i hovedet, han vågnede og lyttede til fremmede ord uden at åbne øjnene.

”Han er svag!”

”Han er ikke bevidst.”

”Skidt med det: Kapitalismen har gjort vores slags til fjolser, og ham her er også et levn fra mørket.”

”Bare hans klassebaggrund er i orden kan han bruges.”

”Efter hans krop at dømme er hans klasse fattig.”

Vosjtjev åbnede tvivlende øjnene mod den frembrudte dags lys. Gårsdagens sovende stod levende over ham og iagttog hans afmægtige situation.

”I ved sikkert allerede alting, ikke?” spurgte Vosjtjev dem med det svage håbs spagfærdighed.

Fakta

- Forfatter: Andrej Platonov
- Titel: UDGRAVNING TIL FUNDAMENT
- Originaltitel: Kotlovan
- Oversat af: Kristian Jørgensen
- Sider: 230
- Pris: 250,-
- Forlag: Basilisk
- ISBN: 9788793077317

Køb hos Plusbog.dk

Tidligere udgivelser

- Folket Dzjan (1980)

Billeder

”Hvad ellers? Vi giver jo alle organisationer eksistens!”

Det er en blanding af poesi, marxistiske floskler og hverdagssprog, og det fungerer overraskende godt i betragtning af, hvor sammensat det er. Platonov får på mirakuløs vis meget ud af svært håndterlige brokker af marxistisk bureaukratsprog. Det er sproget, der er hovedpersonen, og det er måske grunden til, at romanen ikke forpligter sig på én primær karakter, men bevæger sig frit rundt i persongalleriet. Vi møder derfor ingeniører, arbejdere, selvejende bønder (de såkaldte kulakker, der blev betragtet som samfundsfjender), krøblinge og en bjørn, der er smedens tilslager:

– ”Spis, Misja!” – bonden gav pandekagen til tilslageren.

Bjørnen vikledede pandekagen om sin ene lab og slog gennem dette bagte mellemlag kulakken på øret, så manden gav et bjæf fra sig og dejsede om.

Bjørnen er et morsomt indslag, og dem er der egentlig en del af, men de er mærkede af den tristesse, der gennemsyrrer romanen. En tristesse, der er affødt af armod (folk dør som fluer) og en paradoksalt nok stillestående tilværelse midt i organiseringen af det nye samfund. Forstadiet til utopien er altså i det her tilfælde temmelig grim og ligner mere en dystopi. Platonov zoomer ofte ind på de situationer, hvor alt synes at stå stille, og det gør tristessen meget håndgribelig. Tristessen er også årsagen til, at arbejderne klynger sig til det håb, en forældreløs lille piges naive tro på socialismen udgør. Karaktererne har ansigtet vendt mod fremtiden, der venter et sted ude i horisonten.

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

UDGRAVNING TIL FUNDAMENT er en fremragende roman, og det er den først og fremmest på grund af sit særlige sprog. Sproget afspejler det sovjetiske verdenssyn, og det tror jeg ville have været svært at indfange med et mere konventionelt sprog. Romanen viser også, hvor hårfin grænsen kan være mellem dystopi og utopi, og hvordan de nogle gange som her ikke rigtigt kan skilles ad.

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

»

[Synes godt om](#) [Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Roman](#).

- [Det er ikke let – Selma Rosenfeldt-Olsen LEIPZIGER TAGEBUCH](#) · 11-04-2017
- [Den svære affære – Tine Høeg NYE REJSENDE](#) · 03-04-2017
- [Lorten, der aldrig blev opdaget – Thomas Korsgaard HVIS DER SKULLE KOMME ET MENNESKE FORBI](#) · 22-03-2017
- [Ingenborg og Sophie Alone i hver deres svømmebassin – Lea Marie Løppenthin PANSER](#) · 08-02-2017
- [Woolf er træt af at gå – Virginia Woolf ÅRENE](#) · 05-01-2017

Læs også

- [Overvældet af lidelse – Svetlana Aleksijevitj ZINKDRENGENE](#) · 15-12-2016
- [Candyfloss har også en udløbsdato – Fjodor Dostojevskij HVIDE NÆTTER](#) · 21-11-2016
- [På tærsklen til en anden verden – Vladimir Makanin MANDEHULLET](#) · 01-06-2016
- [Skammelige fejlslutninger – Lev Tolstoj KREUTZERSONATEN](#) · 04-04-2016
- [Apokalypsen kommer – Preben Haarup DINE ØJNE TÅLER IKKE SYNET](#) · 29-03-2016

Tags: [dystopi](#), [Kommunisme](#), [marxisme](#), [Platonov](#), [rusland](#), [Sovjet](#), [Stalin](#), [utopi](#)

Om Simon Holm Pedersen

Simon er cand.mag. i Litteraturhistorie og går på Forfatterskolen. Han har en forkærlighed for monologer og meget lange sætninger. Når Simon er nedtrykt læser han dystopiske ungdomsromaner, hvis teenagegenvordigheder han heftigt spejler sig i.

Ingen kommentarer

Vær den første til at kommentere på denne artikel!

Skriv et svar

Din e-mailadresse vil ikke blive publiceret. Krævede felter er markeret med *

Navn *

E-mail *

Websted

☐ Ja, I må gerne sende mig nyhedsbrevet